

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Disputationvm De Censuris In Commvni,
Excommunicatione, Svspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

4 De culpa & pœna clerici sic violantis interdictum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

inquam, non necessariam, sed ad melius esse: ex qua probabiliter colligebamus hanc generalem regulam, cui conceditur privilegium audiendi Missam tempore interdicti, consequenter concedi, ut possit in illa communicare ex sacrificatis participando. Ibi etiam pro hac parte expendimus verba illius capituli; propter quæ censuimus hanc opinionem piam & probabilem, quamvis propter communem opinionem videatur iam introducta contraria consuetudo, à qua facile recedendum non est. Illud autem, quod attingit Soto 4. distinct. 22. question. 3. artic. 1. post quartam conclusionem, magis indubitatum est nimirum si aliqui communicent in his festiuitatibus ex privilegio, alios non habentes privilegium posse assistere dispensationi sacramenti: quia, cum populo (inquit) concedatur tunc publice interesse sacrificio Missæ, non est cur dubitetur, quin liceat interesse sumptioni Eucharistiæ, cum non sit nisi pars sacrificij. Loquitur autem non de sumptione Sacerdotis, sed alterius personæ privilegiatæ, & illam vocat partem sacrificij, & non male, lato modo loquendo de tota illa actione, quæ inter sacrificandum fit. Quæ ratione sic intellecta nos vti sumus ad inferendum probabiliter, hanc participationem sacrificij assistentibus concedi. Illa tamen ratio in rigore solum probat licere communicare ex ipso sacrificio, vel assistere communioni, quæ in ipsomet sacrificio dispensatur.

Soto.
Certius est
in iis diebus
posse quoniam
assistere dis-
pensationi
Eucharistiæ
in Missa.

30
S. Dnb. An
licet tunc
assistere
sumptioni
Eucharistiæ,
quia fit
ex communicato
præconsecra-
tis.
Non licet
tunc ex præ-
consecratis
communicare.

31
Potest quilibet
assistere
dispensationi
Missæ extra
Missam rē.
pote inter-
dicti.
Nauarr.

Excepto sa-
cramento
Ordinis.

Dubitari tamen potest octavo, an liceat assistere dispensationi huius sacramenti, quæ extra sacrificium fit ex præconsecratis, ut cum in aliquo altari Sacerdos assistit ad dispensandum hoc sacramentum, & non ad sacrificandum: quia tunc illa dispensatio non est pars sacrificij, sed pure sacramentalis: ergo non comprehenditur sub diuinis officiis, quibus licet assistere in his festiuitatibus ex vi huius cōsecrationis: ergo non licebit aliis fidelibus non privilegiatis huic dispensationi Eucharistiæ assistere. Et quidem in eo casu videtur probabilior communis sententia; scilicet non esse licitam huiusmodi communionem in his festiuitatibus: quia nec est diuinum officium, prout ibi sumitur, nec pars sacrificij; & ita posset communis illa opinio satis commode limitari, si autores eius vellent; nimirum ut procedat de Eucharistiæ sacramento, per sese considerata, & ut extra sacrificium dispensari possit; non vero ut in ipso sacrificio fit, participando ex illo pro modo & conditione offerentis. Vnde, si in privilegio interdum distincte conceditur facultas audiendi Missam, & communicandi tempore interdicti; id fit, ut simpliciter communicari liceat, siue in sacrificio, siue extra illud.

De aliis vero non dubito quin possint assistere dispensationi talis sacramenti, etiam extra sacrificium factæ; non quidem ex peculiari concessione, cap. Alma: nam ibi nulla est, ut argumentum factum probat, sed ex communi iure, vel potius ex non prohibitione iuris communis: quia tempore interdicti non est prohibitum videri, & adorari Corpus Christi, nisi in Missa, ut supra cum Nauarr. notauimus, assistendo autem illi communioni fere nihil aliud fit. Item, quia non est prohibitum fidelibus assistere tempore interdicti administrationi illius sacramenti, quod eodem tempore licite ministratur: nam, si Baptismus solemniter tunc ministratur, quilibet alias non prohibetur, vel excommunicari possunt ibi assistere: imo ipsa solennitas hoc fere secum affert. Idemque est in sacramento Confirmationis: idem erit ergo in presenti; vel in sacramento Extreme unctionis, si ex privilegio alicui detur: de matrimonio vero non est dubium; nec etiam de penitentia, dummodo non sit periculum audiendi confessionem. Solum in sacramento Ordinis ministrando est specialis ratio exceptionis: quia inter sacrificandum ministratur, Et ideo, nisi alias liceat sacrificio assiste-

Ratio generalis est, quia, quoties iura prohibent audire diuina officia, non comprehendunt sacramenta; hæc enim prohibent dare vel recipere; non vero assistere illis, aut ea videre vel audire. Huius autem iuris ratio esse potest: quia dispensatio alicuius sacramenti non est diuinum officium per se commune omnibus fidelibus, id est, quod fiat nomine omnium, & cui alij quasi per se assistant, suo modo participando & communicando in tali officio; sed est peculiare ministerium, quod per se transigitur inter dantem, & recipientem: ad quod aliorum presentia est (ut sic dicam) accidentaria, & quasi concomitans: & ideo non est magis prohibita ex vi interdicti, quam assistere in Ecclesia, aut videre Eucharistiam, vel quid simile. Atque ex his satis videtur constare, quæ officia, & quibus diebus sint vel non sint prohibita ex vi generalis interdicti loci.

De prohibitione diuinorum officiorum in aliis interdictis.

¶ Ono superest, ut breuiter dicam de aliis interdictis quoad hæc eadem officia diuina. Et primum de interdicto speciali locali dicendum est, in re antiquo esse prohibitum, & facere & audire in illo omnia diuina officia, quæ superius explicata sunt: & quæ prohibentur in tota aliqua terra per interdictum generale. Hoc patet ex eisdem iuribus saepe citatis; & quia quoad hoc eadem est proportio, seu eadem efficacia interdicti singulariter lati circa locum in quem fertur. Hoc autem antiquum ius respectu interdicti specialis loci immutatum non est per cap. Alma, ut constat ex dictis supra de sacrificio Missæ: nam eodem modo loquitur caput illud de Missa & de aliis diuinis officiis; notauitque hoc Couarru. com. dict. §. 5. numer. 2. Et ideo de hoc interdicto quoad hunc effectum nihil superest dicendum.

Idemque fere est de interdicto personali, tam generali, quam speciali seruata proportionem. Nam per interdictum hoc prohibentur omnes personæ, quæ illo ligantur, ne hæc officia facere, aut eis interesse possint, quocumque in loco, ut ex eisdem iuribus constat. Neque in hac aliqua moderatio facta est præter illam specialem ca. Alma. Vbi in illis quatuor festiuitatibus, interdicti permittuntur interesse diuinis cum limitatione ibi contenta, & à nobis supra declarata circa sacrificium Missæ. An vero liceat personis non interdictis audire hæc officia si ab interdictis dicantur; & conuerso an clerici non interdicti possint ea dicere, quamvis personæ interdictæ ad sint, si eas excludere non valeant; dictum supra est de sacrificio Missæ, & idem est hic proportionaliter sentiendum.

SECTIO IV.

Quam graue peccatum sit in Ecclesiasticis personis violare interdictum circa diuina officia, & quibus modis id fiat & puniatur.

De hac re distinctius dicamus; oportet in primis distinguere duo genera personarum, quæ possunt interdictum violare; scilicet Ecclesiasticarum, & laicarum. Sub laicis comprehenduntur

prehenduntur omnes non Ecclesiastici, de quibus A
postea. Sub Ecclesiasticis ergo comprehenduntur
in primis clerici omnes, à prima tonsura vsque ad
quemlibet superiorem ordinem. Censet autem Co-
narruu. d. capit. Alma. p. 2. §. 4. numer. 5. excipiendos
clericos coniugatos, etiam cum vnica, & Virgine,
quia in capit. vnico de clericis coniug. in 6. dicitur,
hos clericos gaudere quidem priuilegio canonis &
fori, si tonsuram, & vestes clericales deferant; in e-
geris autem non gaudere priuilegio clericali, etiam
si tonsuram & habitum deferant, & Concil. Tri-
dentin. sessio. 23. capit. 6. de Reformat. addit, vt,
præter tonsuram & habitum, ad alicuius Eccle-
siæ seruitium, vel ministerium ab Episcopo sint de-
putati, eidemque Ecclesiæ seruiant vel ministrent.
Ex hoc ergo infero hos clericos quoad obseruationem
interdicti nullo gaudere priuilegio; quia illud
nec est canonis, scilicet, Si quis suadente, nec fori, vt
per se constat, & est priuilegium clericorum pro-
prium, quia illo non gaudent laici: ergo illo non
fruitur huiusmodi clerici, ergo in præsentia materia
perinde reputandi sunt, atque laici. Sed, licet hæc
ratio probabilis sit, nihilominus ego non censeo il-
los esse excipiendos, si habeant conditiones omnes
à Concilio Trid. requisitas, cuius rationem statim
declarabo, & ex illa patebit responso ad rationem
Couarr. Sub hoc etiam membro comprehenduntur
religiosi omnes, etiam si ordinem non habeant,
imo & moniales, ex omnium sententia, quod ex di-
cendis euidentius constabit. Nunc ratio est, quia
celebrare diuina officia publice & in communi, vel
in illis aliquo modo ministrare ad omnes has perso-
nas pertinet quasi ex officio seu ratione status: &
ideo quoad hoc munus omnes hæ personæ repu-
tantur tanquam clerici, vel tanquam personæ Ec-
clesiasticæ, prout re vera sunt.

Et ex hac ratione probatur id quod dicebam de
clericis coniugatis, in quibus concurrunt omnia à
Concilio Tridentino requisita. Nam illi, si sunt de-
putati ab Episcopo alicui Ecclesiæ, & in illa mini-
strant tanquam clerici, etiam sunt ministri ex offi-
cio, & ratione status sic acceptantur ab Ecclesiâ: er-
go quantum ad hunc finem, seu ad præsentem ma-
teriam vere se gerunt vt personæ Ecclesiasticæ: ergo
in hoc numero computandi sunt; non tam propter
priuilegium, quam propter officium, & ministerium,
cum tali statu & ordine coniunctum. Vnde, vt
statim videbimus, hæc personarum distinctio non
fit præcipue propter priuilegium, sed maxime pro-
pter onus & obligationem; quæ re vera cadit in hu-
iusmodi clericos prædictas conditiones habentes.
Et ideo mirum non est, quod etiam gaudeant aliqua
facultate, vel licentia, quæ cum ipso onere coniun-
cta est, iuxta dicta in 1. sect.

Deinde aduerto, posse clericos interdum violare
interdictum modo aliquo communi laicis, & tunc
non se gerunt vt clerici, ideoque hic modum illum
non consideramus, sed quæ de laicis infra dicemus;
illi communia sunt, præterea suppono clericum non
violare interdictum per actus solius iurisdictionis,
quia non prohibentur. Solum ergo quod ad præsentem
attinet, violare illud possunt vel exercendo actus
ordinis prohibitos, vel modo prohibito per inter-
dictum, vel ministrando in illis aliquo modo pro-
prio Ecclesiasticarum personarum.

Prima assertio.

Ita ergo primo, in Ecclesiasticis personis vio-
lare quodcumque interdictum celebrando di-
uina officia ex genere suo est peccatum mortale.
Est communis conclusio quam (licet Caietan. verb.
Interdictum, dubitet) omnes Summi hæc vt clarum
supponunt; & Soto d. 22. quæst. 3. articul. 1. concl. 5.

& Nauarr. capit. 27. numer. 187. Et probatur mani-
feste: nam iura directe & grauiter prohibent has a-
ctiones Ecclesiasticis personis ex vi interdicti; ma-
teria autem illius prohibitionis grauis est, vt per se
constat; modus etiam prohibendi grauis est: scilicet
& verbis rigorosum præceptum indicantibus, &
interdum sub grauissimis pœnis: ergo tale præce-
ptum obligat sub mortali. Deinde probatur indu-
ctione in singulis interdictis. Et primo de interdi-
cto speciali personali, quod in præsentia videtur gra-
uius obligare, est res manifesta: quia illa est censura
grauissima huic personæ imposita propter culpam
suam; ergo in materia sacra & graui illam violare,
est ex genere suo peccatum mortale. Item ob hanc
causam, quoties iura aliquid videntur remittere de
rigore interdicti, semper aliquam exceptionem
faciunt earum personarum, quæ sua culpa cau-
sam dederunt interdicto: quia nimirum illæ sunt
personaliter & specialiter interdictæ, sentiunt er-
go hanc obligationem in talibus personis esse gra-
uissimam.

In secundo ordine videntur esse illi, qui perso-
naliter interdicti sunt generali interdicto, inter
quas, & alias hæc est differentia, quod non propter
propriam culpam ligatæ sunt; at censura, & prohi-
bitio, eadem est: ergo in eadem materia eadem gra-
uem obligationem inducit. Nam quod prohibitio
illa posita sit propter culpam propriam, vel alienam;
non est differentia sufficiens, vt illius transgressio in
vno sit peccatum mortale, & non in alio. Quia præ-
ceptum iustitiam suam totam vim & efficaciam habet,
etiam si aliquid onerosum prohiheat, vel mandet
propter commune bonum, absque vlla culpa eius,
cui imponitur.

Tertio hinc facile fit gradus ad interdictum spe-
ciale loci, tum respectu eorum, qui causam illi de-
derunt; nam in illis habet vim personalis & spe-
cialis; tum etiam respectu aliorum, quia in eos ha-
bet vim quandam generalis interdicti, non quidem
absolute ligantis personas, sed quoad non celebra-
da diuina in tali loco, vel tempore: ergo respectus
tam grauem obligationem inducit hoc interdictum
in singulis personis respectu talis loci, sicut interdi-
ctum generale personale respectu omnium loco-
rum. Imo ex parte videtur esse grauior propter ma-
iorem determinationem, & specialitatem prohibi-
tionis.

Tandem hæc ratio cum proportionem accommo-
dari potest ad interdictum generale loci: quia vero
post cap. Alma, illius transgressio tantum consistit in
modo, ideo in hac parte videtur esse leuior. Nihilo-
minus tamen non dubito, quin illa etiam sit grauis
materia, & sufficiens ad peccatum mortale: quia in
rebus moralibus modus interdum valde necessarius
est ad honestatem morum, & ad commune bonum.
Nam celebrare v. g. cum vestibus sacris ad modum
pertinet; & tamen obligatio seruandi talem modum
grauissima est; & multa similia diximus agentes de
Sacramentis: ita ergo est in præsentia. Eo vel maxi-
me, quod ille modus, licet non sit de substantia di-
uini officii, quod celebratur: nunc tamen est veluti
de substantia huius interdicti, quod seruari præci-
pitur: & ideo, sicut Ecclesiæ quantum est ex se in-
tendit obligare grauiter ad illius interdicti obserua-
tionem: ita maxime obligat clericos, & religiosos ad
illum modum obseruandum: quoad hoc ergo sem-
per manet illa obligatio sub mortali. Alioquin in-
terdictum illud fere totam suam vim amisisset con-
tra intentionem cap. Alma, in illis verbis, *Ceteris, quæ
circa obseruationem interdictorum à nostris sunt prædecessori-
bus instituta, in suo robore duraturi.* Vnde in Clement. Clem. 1. de
1. de Sent. ex com. de quibusdam violentibus hoc in-
terdictum prædicto modo dicitur, *Non absque dam-
no cathedralium & Parochialium Ecclesiarum, & scan-
dalo plurimorum dirumpendo netum Ecclesiastica disci-
plina.*

Nauarr.

Probatur
concl. per-
currendo o-
mnes species
interdicti.

6

6

Clem. 1. de
Sent. ex com.

plura.

Couarr.

Christi con-
iugati ibi et-
iam com-
prehendun-
tur.

Comprehenduntur etiam religiosi & moniales.

Couarr.

De his qui
sunt in
interdicto
etiam
comprehenduntur.

De his qui
sunt in
interdicto
etiam
comprehenduntur.

De his qui
sunt in
interdicto
etiam
comprehenduntur.

De his qui
sunt in
interdicto
etiam
comprehenduntur.

De his qui
sunt in
interdicto
etiam
comprehenduntur.

De his qui
sunt in
interdicto
etiam
comprehenduntur.

*Plina; generalia locorum interdicta presumptione damna-
bili violare presumunt. Quae verba manifeste indicant
peccatum mortale etiam ante illam Clementinam:
nam post illam evidens est, cum propter illam cul-
pam imponat excommunicationis poenam. Quod
est signum illam culpam ante etiam fuisse grauem:
non enim culpa grauis est, quia propter eam excom-
municatio imponitur, sed est conuerso, quia ipsa gra-
uis est, ideo censura punitur. Et simile argumentum
potest sumi ex Clem. 2. co. ti. & ex aliis textibus sta-
tim afferendis.*

*Quia culpa
grauis est id-
eo censura
punitur, non
est conuerso.*

Quamuis autem haec assertio ita generatim pro-
posita certa sit, in particulari saepe est difficile iudi-
care, an sit mortale, necne? quod tamen discernere
est necessarium, tum propter conscientias, tum et-
iam propter iudicium ferendum de poena Ecclesia-
stica. Neque agimus de excusatione peccati morta-
lis ob indeliberationem, seu inaduertentiam: nam
hoc nihil habet hic speciale, sed applicanda est gene-
ralis doctrina: solum ergo ex parte materiae possunt
nonnulla dubitari.

Enodantur aliqua dubia.

Primum est, an exercere actum alicuius ordinis
minoris contra interdictum aliquo ex modis
praedictis sit sufficiens ad materiam peccati morta-
lis. Nam Soto dicit articulo 1. explicando 5. conclus.
videtur hoc limitare ad actum alicuius ordinis sacri.
Sed ille non loquitur de grauitate culpa, sed de ir-
regularitate, de quo infra. Contrarium vero suppo-
nere videtur Sylu. interdictum, 5. q. 3. & 4. in princip.
& quaest. 5. versicul. 1. & 4. nam dicit prohibitionem
Ecclesiae esse generalem de omnibus etiam minori-
bus; & transgressionem eius per talem actum, seu v-
tium ordinis minoris esse sufficientem ad irregulari-
tatem contrahendam, quae, quando incurritur per
modum poenae videtur esse sufficiens indicium pec-
cati mortalis; quia est grauisissima poena. Et quid-
quid sit de irregularitate mihi videtur illa grauis sa-
tis materia pro culpa mortali: cum sit actio sacra, ad
quam ex officio minister est consecratus: cum ergo
Ecclesia directe interdicat illud ministerium, non
caret graui culpa qui illud praecipuum transgredi-
tur. Eo vel maxime, quod hoc ministerium semper
sit cum aliqua cooperatione ad sacrificium Missae;
vel aliud sacrum officium; propter quod maxime
interdicitur: & ideo, per se loquendo, haec est suffi-
ciens materia, nisi actio esset tam parua. & ita solitaria
seu praecisa ab alia cooperatione, ut moraliter quasi
nihil reputaretur. Addendum etiam hic est, quod
supra notauimus agendo de excommunicatione,
secundum praesentem consuetudinem vix dari v-
sum minorum ordinum, ita proprium clericorum,
ut non possit per laicos exerceri: & ideo, quantum
ad praesentem attinet, haec quaest. fere iam locum non
habet, nisi quatenus est communis laicis, de quibus
infra dicturi sumus.

Secundum dubium est, an publice canere in Ec-
clesia diuinum officium, vel aliquam partem eius
contra interdictum sit sufficiens materia peccati
mortalis: ut v. g. quod religiosus in choro dicat co-
pletorium, aut vespers cum aliis. Et ratio dubij est,
quia illud etiam potest interdum facere laicus: &
ideo non videtur hoc in clerico habere specialem
grauitatem. Respondetur, quidquid sit de laico, de
quo infra: in clerico hoc esse peccatum mortale,
quando ut clericus seu persona Ecclesiastica ad illud
officium deputata, tale munus exercet: prout esse in-
telligitur, quando aliquis ut pars illius cleri sed com-
munitatis Ecclesiasticae illud officium celebrat: sicut
concurrunt religiosi in choro cantantes: & clerici
seculares, qui ratione beneficii, vel alio simili titulo
in choro assistant: nam ad hos omnes pertinet di-
recte illa prohibitio celebrandi tale officium, & ma-

*10
Dubium 2.
An canere
diuinum offi-
cium in Ec-
clesia contra
interdictum
prohibitione
sit mortale.*

Ateria de se est grauis. Oportebit tamen, ut pars ali-
qua notabilis officij dicatur, qualis erit, verbi gratia
vna hora canonica, vel magna pars eius; nam dicere
vnum versum, imo etiam vnum psalmum, non vi-
detur esse mortale seculo scandalo. Dicere autem
publice orationem diuini officij praemisso. Dominus
vobiscum: grauis materia esse videtur, quia & est actus
ordinis sacri proprius, & licet quantitate, ut iudi-
cam, non sit magnus: tamen qualitate reputatur
valde grauis.

Et per haec, quae in his duobus dubijs dicta
sunt, potest iudicium ferri de aliis similibus: ut
verbi gratia, de benedictione aquae, aut aspersione
solenni, quae fieri solet diebus Dominicis, an per se
sit sufficiens materia peccati mortalis: item de be-
nedictione Episcopali solenniter data, & similibus.
Dicendum est enim esse sufficientem materiam, per
se loquendo: nam, licet actus videantur esse bre-
ues: tamen sunt actus annexi ordinibus sacris: &
sunt actus in suo ordine graues, & magnae auctori-
tatis. Et ideo semper loquimur de his, ut solem-
niter factis: nam quod sacerdos ingrediens cum
aliis Ecclesiam interdictam eos aspergat aqua be-
nedicta, nullum peccatum est: quia neque illud est
officium diuinum, neque proprie est actus ordi-
nis: unde non est per interdictum prohibitus. I-
demque est de priuata benedictione Episcopali, quam
domi suae, vel per viam incedens tribuit: non enim
est ex actibus sacris, qui per interdictum prohiben-
tur.

Tertio potest dubitari circa interdictum gene-
rale loci, an praetermittere vnam tantum circum-
stantiam ex his, quae praecipuntur, sit sufficiens ma-
teria peccati mortalis, ut v. g. an dicere Missam in
Ecclesia apertis ianuis, & seruatis aliis conditionibus
sit peccatum mortale. In quo Doctores communiter
sentiunt huiusmodi transgressionem sufficere ad
peccatum mortale, ut colligitur ex his quae tradunt
Couarr. dict. 5. 4. num. 6. versicul. 14. Syluest. Interdi-
ctum, 5. q. 5. in princip. Tabiena n. 2. Armilla nu. 43. qui
citant Hostiensensem Ioannem Andream, Calderinum
& alios. Et fauet dicta Clem. 1. de Sent. excomm. vbi
interdictum in vna sola conditione violatur: ni-
mirum, quia ianuis non omnino apertis, sed perfo-
ratis, seu fenestris in eis factis diuina officia celebra-
tur: & nihilominus transgressio exaggeratur, ut val-
de grauis. Ratio vero esse videtur, quia forma illius
interdicti constituitur nunc ex illis conditioni-
bus, ut, qualibet ex illis circumstantiis est valde
necessaria: & ideo est materia grauis illius praec-
cepti: cuius indicium etiam est: quod in omnibus iuribus,
in quibus haec officia tempore interdicti permit-
tuntur, semper adiciuntur expresse omnes illae co-
ditiones. Neque satis erit, quod praetermissa vna
conditio, verbi gratia, quod ianuae sint clausae, alia
via caueatur, ne officia a personis prohibitis au-
diantur: quia hic est finis praec-
cepti, nemur autem non solum finem, sed etiam mate-
riam praec-cepti obseruare: imo potius materiam,
quam finem. Vel (quod idem fere est) lex haec inter-
dicti non solum cauit, ne diuina officia audirentur:
sed etiam ne audiri possint quantum est ex modo
quo fieri permittuntur, ut sumitur ex caput. Quod in
te, de penitentiis & remiss. & ideo obseruatio illius
modi quoad omnes & singulas circumstantias gra-
uis materia est. Atque haec sententia verissima est, &
conformis communi sensui, & existimationi Eccle-
siae, quae in his rebus moralibus magnum pondus
habet.

Solum videntur aduertenda duo. Primum est,
grauitatem hanc non consistere in sola circum-
stantia, sed in officio dicto sine tali circumstantia:

nam

declaratio nam inde fit, vt totū officium dicatur modo indebito; & quia officium est res grauissima, ideo etiam illa transgressio grauis est. At vero si fieret contra circumstantiam abique officio subsecuto, illa per se non esset materia grauis huius transgressionis, vt verbi gratia, si pulsarentur campanæ ad Missam, & aperiretur ianua & conuocaretur populus, si postea Missa non diceretur per se & ex vi interdicti, non esset illa grauis transgressio exterior, quando quidem in principali materia & per se prohibita non violatur. Dico autem, exterior, nam, si id fieret animo faciendi sacrum, interius quidem iam peccatum esset graue: mutata vero intentione externum peccatum non esset consummatum. Vnde si à principio fieret absque tali intentione, solum ad aliquam ostensionem, vel alios fines, per se loquendo, non esset transgressio mortalis contra interdictum: ratio- nem autem scandali, moraliter loquendo, semper erit peccatum mortale. Hinc etiam secundo aduerimus, necessarium esse ad hanc grauitatem culpæ, vt totum aliquod officium, vel magna pars eius sine tali circumstantia fiat: nam, si verbi gratia, solum dum fit offertorium, vel in vltima parte Missæ post consumptum sacramentum sit aperta ianua Ecclesiæ, non opinor illam esse materiam peccati mortalis. Imo, si id casu contingat, & non omnino voluntarie, nullum erit peccatum: vt verbi gratia, si aliquis ingrediens Ecclesiam tempore interdicti ianuam apertam relinquit, non tenetur sacerdos, qui Missam dicit, statim sistere donec ianua claudatur: & licet interim dum clauditur Epistolam aut Euangelium dicat, nihil peccabit: quia per illum non stat, & alioquin non decet tam facile interrompere sacrum ministerium: satis ergo est vt caueat, ne nimia sit dilatio, & si oportuerit, vt signo aliquo id admoneat, loci & temporis oportunitatem aut decentiam seruando.

Secunda assertio.

14 Dico secundo, clerici, qui violant interdictum exercendo actum proprium sui ordinis, eo modo, quo à laicis exerceri non potest, irregulares fiunt & alias censuras & inhabilitates in iure expressas incurrunt. Hoc est quasi axioma in hac materia, vt notantur Glossa & Doctores in cap. *Episcoporum*, de priuilegiis in 6. & in cap. *Is qui*, de sententia excomm. in 6. Abbas cum aliis in cap. *Postulatus*, num. 5. de Clerico excomm. ministr. Couarr. supra §. 2. num. 2. Nauarrus cap. 27. numer. 187. Soto dist. 22. quaest. 3. art. 1. conclus. 5. Richardus in 4. d. 13. art. 4. quaest. 1. Colligitur ex cap. *Is qui*, §. *Is vero*, de sententia excomm. in 6. vbi sermo est de illo, qui scienter in loco celebrat supposito interdicto, quod etiam de generali omnes intelligunt: nam ita loquuntur iura de quolibet loco prohibito per interdictum generale, à fortiori autem comprehenditur interdictum speciale loci, vt ex vi etiam verborum constat. Et eadem ratione comprehenditur ibi omne interdictum siue ab homine, siue à iure latū sit: quia lex generalis est. Quā- *E* tiam nunc propter Extrauag. *Ad eundem*, 2. necessarium fit ad incurrendam hanc irregularitatem, vt locus nominatim declaratus seu denunciatus sit interdictus. Ex illa autem particula, *Is qui*, aperte constat penam esse generalem, & comprehendere omnem clericum siue regularem siue secularem: præsertim cum addatur exceptio, nisi iure vel priuilegio super hoc aliquid concessum sit: comprehendit ergo omnem personam, quæ huiusmodi concessionem non habet. In interdicto autem ab homine sufficit vt validum sit, licet fortasse sit inutile seu inique latum, iuxta generalem doctrinam datam de censuris in communi.

Propter particulam autem, *scienter*, excusabitur in primis ab hac irregularitate, qui ex ignorantia probabili hoc facit. Deinde probabiliter opinor

Fr. Suarez tom. 5.

A excusari omnem illum, qui directe bona fide id facit, etiam si fortasse negligens sit etiam ex graui culpa, dummodo ignorantia affectata non sit: quia alias illa particula, *scienter*, nihil operatur: quia ignorantia inuincibilis per se habet excusare, vt sæpius in superioribus diximus. Rursus, quamuis verbum *celebrat*, absolute prolaturum, videatur de sacrificio Missæ quasi per antonomasiam dici: nihilominus proprie & in rigore comprehendit cuiuscumque diuini officii celebrationem. Et ita sumitur in presenti textu iuxta omnium expositionem, cōsentaneam proprietati verborum, & aliis iuribus, quæ statim referemus. Additur præterea in illo textu solum Pontificem summum posse in hac irregularitate dispensare: quod intelligendum est nunc iuxta limitationē de irregularibus occultis Episcopo commissis per Concil. Trident. sess. 24. c. 6. de reformat.

Denique additur in eodem textu alia pena his verbis, *Et ideo efficitur ineligibilis, quod nec ad eligendum cum aliis debet admitti*. Per quæ verba irregularitati adiungitur quædam suspensio, nam ex vi irregularitatis fit quidem aliquis inhabilis vt eligatur, argumento textus in cap. *Si celebrat*, de Clerico excommunicato ministrante ibi, *quia ad suspensionem eorum eligitur, à quorum perceptione à sanctis Patribus est priuatus*. Sic enim in presenti dicere possumus, si irregularis eligatur (electione nimirum Ecclesiastica) aliquo modo eligi ad vsum ordinum, à quorum perceptione est prohibitus, & ideo talis electio prohibita etiam est: specialiter vero ex vi huius textus videtur iste irregularis ita ineligibilis fieri, vt electio eius irrita sit: hoc enim in rigore significat vox illa, *Ineligibilis*. Et confirmari etiam potest ex c. 1. de Postulat. prælat. vbi postulatio personæ, quæ interdictum violauerat repellitur, vt indigna. Quod verbum videtur in rigore significare esse nullam, sicut electio indigna nulla est. Et quoad hoc est eadem ratio de postulatione, & electione: vt ex eodem textu colligitur, & ex Glossa, Panormitano, & aliis. At vero irregularitas ex se non priuat potestatem eligendi, quia non priuat vsum iurisdictionis: & ideo dum in dicto §. *Is vero*, additur, huiusmodi irregularem non esse admittendum ad eligendum, noua pena adiungitur: quæ non potest esse, nisi suspensio quædam.

D Et ita est intelligenda Glossa ibi, quæ dicit, hunc amittere potestatem eligendi actiuam & passiuam. Alia vero Glossa in dict. c. 1. de Postulat. prælatorum, *Personam* expressæ, hanc esse suspensionem, & supra notatam materiam de suspensione, circa hoc caput superiora. ideo eligere non posse. Subiungit vero etiam non posse beneficium conferre, nec excommunicare. Quod colligitur ex c. vltimo de Excessib. prælatorum, vbi omnem institutionem, destitutionem, collationem præbendarum, & excommunicationes, seu interdicti sententias à quodam Episcopo post violationem interdicti factas, decernuntur irritæ & inanes. Hanc vero suspensionem dicit Soto esse ab officio & beneficio: & idem supponit Caietanus in verbo *Interdicti violatio*. Ego vero non inuenio in iure circa hoc suspensionem à beneficio, sed solum ab officio; ex qua non inferitur alia. Atque hinc obiter intelligitur has penas priuationis passiuæ & actiuæ electionis non esse dependentes ab irregularitate, sed per se impositas: ita vt illas incurrant etiam qui irregulares fieri non possunt, vt demonialisibus notauit Nauarrus cum Calderino dict. numer. 187. Quæ autem transgressio interdicti sufficiat ad hanc irregularitatem, & alias penas dictas incurrendas disputatur late à Doctores: breuiter tamen dicendum est: Violationem hanc scienter factam, cum culpa mortali, quacumque ratione committatur, celebrando ex officio in loco interdicto, cōtra formam à iure præscriptam, satis esse ad has penas incurrendas. Quia illa est grauis violatio, & celebratio simpliciter prohibita in loco interdicto, & in illo textu nihil aliud requiritur: quid vero signi-

Bbb

ficemus

Viola nō in terdi etum ex ignora tia etiam culpabilis vñt panā hanc.

Con. Trid.

16.

Priuatione etiam dicti clerici electione passiuā & alia Ecclesiæ.

Cap. 1. de Postulat. prælator.

Glossa. Panorm.

Videantur verba. Personam expressæ, hanc esse suspensionem, & supra notatam materiam de suspensione, circa hoc caput superiora.

Soto. Caietani.

Nauarr.

ficemus per illam particulam, *ex officio*, in puncto sequenti declarabitur. Quod vero talis culpa in foro altam conscientie necessaria sit, probatur, quia hec irregularitas imponitur, ut pena gravissima: & ideo non incurritur nisi intercedente graui culpa: quamuis alia irregularitas, quæ non est pena, soleat contrahi sine culpa; vt in simili dictum est latius tractando de excommunicatione. Est etiam huius rei optimum signum, quod cum hac irregularitate coniunguntur alie pœnæ, & censuræ, quas certum est non incurri sine culpa mortali. Aliqui vero extendunt hanc irregularitatem non solum ad eum, qui celebrat, sed etiam ad eum, qui auctor est vt alius celebret, & ad superiorem, qui id facere permittit. Ita sentit Maiolus lib. 3. de Irregularitate c. 20. num. 7. & c. 23. num. 9.

Maiol.

Veruntamen non existimo hoc esse verum ex vi illius §. *si vero*, quæ ibi de celebrante loquitur, & non de aliis; & in materia pœnali non est admittenda extensio, vt supra de censuris & excommunicatione diximus, & quoad hoc est eadem ratio de irregularitate. Nec etiam in aliis iuribus inuenio illam extensionem factam, & ideo illam non admitto. Solum inuenio in capit. *Episcoporum*, de Priuilegiis in 6. mentionem fieri de his, qui celebrant, vel faciunt celebrare diuina in locis interdictis; & in eos præter alias pœnas à iure statutas, nouam pœnā imponi interdictis ab ingressu Ecclesie, de quo interdicto quid sit, & quam vim habeat, postea generatim dicemus; illa vero pœna non est propria clericorum, sed laicos etiam comprehendit, si celebrare faciant, vel alia ibi prohibita, quatenus ab eis fieri possunt, vt ex ipso textu constat: Irregularitas autem de qua agimus, solum in clericos fertur, si celebrant, non vero si celebrare faciunt.

Obiter vero in illo cap. *Episcoporum*, notanda sunt illa verba, *Præsumperint, & donec satisfecerint*, &c. vt intelligatur quando incurritur, & quantum duret illa specialis pœna iuxta vim & proprietatem illorum verborum, quam sæpe in superioribus declarauimus. Similis huic est alia pœna excommunicationis, quæ fertur in Clement. 2. de Sentent. excomm. contra dominos temporales qui cogunt aliquem ad celebranda diuina in suis terris interdicto suppositis; quem textum late exposuimus supra disp. 27. sect. 4. In Clementina etiam 1. & 3. eod. tit. habentur speciales pœnæ excommunicationis latæ in relictos non seruantes hoc interdictum locale; vel celebrando in loco interdicto, vel etiam alios admittentos, quæ in superioribus tactæ sunt, & tractando etiam de excommunicatione.

Præter has autem pœnas, quæ ipso iure feruntur, sunt alie, quæ ferendæ sunt iuxta modum in iure præscriptum. Nam in cap. *Auctoritate*, de Priuilegiis in 6. in genere dicitur, hos transgressores per locorum ordinarios esse compescendos. Deinde in capit. *Postulasti*, §. *Quasi iussu*, de Cleric. excomm. ministrante de clericis hoc interdictum violantibus dicitur, esse beneficiis spoliandos: De monachis vero, & monialibus, esse in arctiora monasteria ad agenda pœnitentiam detrudendos. Veruntamen, vt ex textu constat, ibi non est sermo de quibuscumque violatoribus huius interdicti; sed de his, qui adeo pertinaces erant in eo delicto, vt etiã propter eam causam excommunicati (scilicet ab homine) in eadem contumacia cum interdicti contemptu perdurabāt. Et ita cenſeo verum, quod significat ibi Glossa verb. *Spoliandi*, ante huiusmodi contumaciam, secundum illud ius, non esse dignos tali pœna; licet oppositum videatur in sinuare Nauarrus cap. 27. num. 187. & multi alii qui absque vlla limitatione dicunt violatores interdicti his pœnis esse afficiendos: vt patet etiam ex Panormitano ibi num. 5. & Couarr. supra §. 2. num. 2.

Denique addunt hi auctores cum Glossa in dict.

20.

A c. *Postulasti*, verb. *Celebrare*, huiusmodi clericos posse per Episcopum deponi; citatq; illa Glossa capit. *Latoris*, eodem tit. de Clerico excommunicato, ministran. Quod recte perpessus, loquitur de interdicto personali, non de locali: tamen ex paritate rationis videtur sumi argumentum, quod hic habet maiorem efficaciam, quam in aliis, quia omne interdictum ad personam relatum respectiue seu proportionaliter reducit ad personale; inducit enim censuram & prohibitionem eiusdem rationis. Tamen suppositis, quæ diximus, ex alio generali principio videtur illa sententia magis certa. Nam illud delictum post tot censuras & pœnas, & cum tanta contumacia & contemptu est grauissimum, & ideo depositione dignum.

Eandem irregularitatem incurere violatores interdicti personales.

E X his ulterius infertur, eandem irregularitatem incurri violando interdictum personale, siue speciale siue generale, probaturque à simili ex dictis de locali propter rationem paulo antea factam. Efficacius tamen probatur ex cap. *Is cui*, de Sent. exco. in 6. vbi dicitur: *Is qui est Ecclesie interdictus ingressus, irregularis existitur, si contra interdictum huiusmodi diuina in ea ingerat in suo agens officio sicut prius*. Et additur ratio. Cum sibi per consequens censetur in ipsa diuina celebratio interdicta, in quo textu primum est aduertendum, illud interdictum, de quo in eo agitur, non esse locale sed personale: nam quando quis interdictus ab ingressu Ecclesie, Ecclesia ipsa non manet interdicta: tum quia in ea possunt celebrari & audiri diuina ab aliis: tum etiam quia talis persona interdictus respectu omnium Ecclesiarum, & tamen non omnes sunt interdictæ: est ergo illud interdictum personale: recte ergo ex illo colligitur, per huiusmodi violationem interdicti personalis incurri irregularitatem. Nec refert, quod illud non sit interdictum simpliciter, vt sic dicam, sed limitatum ad talem locum, nimirum Ecclesiam: nam potius inde à minori sumitur argumentum. Nam, si ob violatum interdictum personale secundum quid incurritur irregularitas: multo magis incurritur ob violatum interdictum personale simpliciter. Item ob rationem textus, quæ non fundatur in speciali ratione talis interdicti, sed quia per illud est prohibita celebratio diuinorum in Ecclesia. Quæ ratio habet locum in omni interdicto personali: imò in aliis directè, & immediate: in illo vero quali simpliciter, seu per consequens, vt dicitur in textu.

Possent autem aliqui cogitare, textum illum limitandum esse ad interdictum speciale, seu quod fertur in aliquem propter propriam eius culpam: quia hoc modo interdicti solet aliquis ab Ecclesia ingressu. Et ideo pœnam hanc non esse extendendam ad interdictum personale generale: quia illud non videtur cum tanto rigore obligare, si non feratur in aliquem propter propriam eius culpam. Sed hoc non ita est, quia in illo textu absolute est sermo de interdicto personæ: neque enim interdictum ab ingressu Ecclesie necessario limitatur ad speciale: posset enim aliquis populus generaliter interdicti ab ingressu Ecclesie: nā si potest interdicti simpliciter, cur non etiã secundum quid? Et simili argumento conuincitur, posse aliquem sine propria culpa interdicti ab ingressu Ecclesie, & à celebratione in illa: si nimirum clerus hoc modo generaliter interdicatur, & tunc etiam in persona sic generaliter interdicta haberet locum decisio dicti capit. *Is cui*: nam ille simpliciter est interdictus ab ingressu Ecclesie. Ne refert, quod ille sit interdictus propter propriam culpam, vel sine illa: tum quia hoc in textu non limitatur: tum etiam quia hoc non variat substantiam censuræ & prohibitionis, licet fortassis aliquid con-

ferat

ferat ad gravitatem eius: tum denique, quia in violatione interdicti localis, ut aliquis irregularitatem incurrat violando illud, non est necesse ut propter propriam culpam fuerit interdictus: ergo neque in interdicto personali necessarium erit, cum a nullo iure hoc declaratum sit. Non melatet, Couarruiam dicta relect. p. 2. §. 1. n. 3. interpretari illud cap. *Is cui*, de interdicto ingressus Ecclesie lato in aliquem ob contumaciam eius, vel propter crimen, quod senserit Bernardus Diaz. Qui fundantur in verbis textus, quæ exponere necesse est.

Adduntur ergo in dicto cap. *Is cui*, hæc verba. *Talis quoque, si hoc interdictum durante decedat, non debet in Ecclesia, vel cimiterio Ecclesiastico, nisi poenituerit, sepeliri.* In quibus verbis illud relatiuum, *talis*, duobus modis intelligi potest; primo, ut referat simpliciter hominem interdictum ab ingressu Ecclesie: & ita intelligunt prædicti auctores: & consequenter volunt, illud interdictum habere hunc effectum priuandi sepultura Ecclesiastica, quod habet suam difficultatem disput. sequenti tractandam. Et iuxta hunc sensum consequenter dicunt, in illis verbis loqui Pontificem de homine interdicto propter propriam culpam: quia poenitentiam non postulat, nisi supposita culpa. Tamen non propterea necesse est, ut in toto textu sit sermo de solo interdicto lato in aliquem propter propriam culpam eius. Vnde Bernardus Diaz solum dixit illi posterioribus verbis esse sermonem de interdicto propter contumaciam. Atque ita ex illis solum colligitur, interdictum ab ingressu Ecclesie priuare sepultura Ecclesiastica nisi quando latum est propter propriam contumaciam vel culpam. Quia, si tunc etiam cessat talis effectus illo poenitentiam agente, multo magis non habebit locum in eo, qui non indiget poenitentia. Vnde etiam possent illa verba vniuersaliter intelligi, tam si intellectu alia conditione, nisi poenituerit, si poenitentia indigerit; vel certe nisi poenituerit, id est, nisi vere poenitens mortuus fuerit; & huius rei specialiter signa dederit, ut sequenti disput. dicemus.

Alio vero modo potest intelligi illud relatiuum, *talis*, ut non referat simpliciter personam interdictam, sed illam, de qua sermo præcesserat, scilicet quæ celebrando in Ecclesia interdictum violauerat. Ex quo sensu non sequitur, hanc poenam priuationis sepulturae esse intrinsecum effectum illius interdicti ab ingressu Ecclesie: sed esse nouam poenam impositam ob interdicti violationem. Et similiter iuxta hunc sensum non sequitur, in illo textu esse sermonem tantum de persona interdicta propter propriam culpam, quia poenitentia, quæ in illis verbis postulat, non tam est de culpa propter quam latum est interdictum, quam de culpa commissâ in transgressione interdicti: nam sine poenitentia vel satisfactione pro illa, non est talis persona ab interdicto, vel poenae priuationis sepulturae Ecclesiasticae, quam propter illam incurrit liberanda. Fitque hæc expositio apparenter ex textu: nam prius statuit poenam irregularitatis in transgressorem talis interdicti, & immediate post subdit, *Talis quoque, si hoc interdictum durante decedat, &c.* Vbi expendo & particulam, *talis*, quæ non solum personam, sed etiam qualitatē eius refert: ideoque indicare videtur personam affectam eo crimine, & de quo proxime fuerat facta sententia. Et præterea expendo particulam, *Quod*, quæ copulatiua est: & ita videtur priori poenae adiungere posteriorem ob idem delictum. Concludo igitur, illam irregularitatem incurri propter transgressionem personalis delicti, siue sit latum propter propriam culpam, siue non: siue per generale, siue per speciale interdictum: nam quoad personalem prohibitionem hæc duo æquiparantur ex cap. *Si sententia* de sent. excomm. in 6. Huc accedunt omnia iura, quæ probant suspensionem ab officio fieri irregularitatem ministrando in diuinis: nam omnes hoc intel-

ligunt de suspensione vel propria vel communi cuiuscunque censura.

Hoc ergo supposito, eodem fere modo exponenda est illa irregularitas, quæ alia, quæ incurritur propter violationem interdicti localis. Nam in primis ex parte personarum generalis est, ut patet ex illis verbis, *Is cui*: & a propria tamen clericorum; ut constat ex peccato propter quod incurritur; quod est ingerere se diuinis in suo officio agendo sicut prius, prout ibi dicitur, quod est proprium clericorum; quia laici non habent aliquid diuinum & Ecclesiasticum ex officio. Vnde etiam colligitur, ipsos clericos non incurrere hanc censuram, nisi ministrando ex officio in aliquo diuino ministerio, ad quod sunt consecrati: ideoque neque exercendo quemcunque actum solius iurisdictionis hanc irregularitatem incurrit: tum quia illud non est ingerere se diuinis sicut prius tum etiam, quia illud ministerium non est prohibitum ex vi interdicti personalis, ut patet ex dictis. Neque etiam illam incurrit, si solum se ingerant ita ministrando, sicut laicus posset ministrare, ut v. g. priuatum seruando sacerdoti facienti sacrum, vel aliquid simile.

Circa hoc vero dubitari potest, an incurrat hanc irregularitatem clericus personaliter interdictus publice cantans in choro cum aliis horas canonicas: nam illud potest etiam facere laicus. In contrarium vero est, quia hæc etiam celebratio diuinorum Officiorum quæ fit in horis canonicis, vel aliis diuinis officiis decantandis, est prohibita per interdictum personate, & per se loquendo ex vi institutionis pertinet ad officium clericorum, ergo qui hoc modo concurrens ad diuinum Officium, se ingerit diuinis in suo agens officio sicut prius: ergo id satis est ad incurrendam irregularitatem. Nihilominus dicendum est, nisi id faciat cum aliqua solennitate vel modo, qui Ecclesiasticum ordinem requirat, non incurrit irregularitatem. Omnes enim intelligunt illam particulam, *In officio suo*, de officio clericali pertinente ad aliquem ordinem. Vnde est communis doctrina ad incurrendam irregularitatem tria requiri. Primum ut is qui ministrat ordinatus sit. Secundum, ut actus, quem exercet, requirat ordinem. Tertium ut talis actus sub interdicto comprehendatur. Pro qua plures refert auctores Couarruias dicta p. 2. §. 2. num. 3. & in similitudinem explicauimus supra agentes de excommunicatione & de suspensione. Vnde multa alia, quæ ibi diximus, hic applicanda sunt: nam fere eodem modo in præfenti proceditur.

Atque hinc intelligitur, religiosos cantantes in choro tempore interdicti non fieri irregulares: nisi sacerdotale officium in choro exerceant, aut in altari officium proprium alicuius ordinis. Quo etiam fit, ut monachi, qui nullum ordinem habent, nunquam incurrat hanc irregularitatem propter quodcunque ministerium ab eis exhibitum in celebratione diuinorum officiorum, quod notauit Nauar. c. 27. n. 187. An vero ministrantes in ordinibus minoribus hanc irregularitatem incurrant, quamuis Soto loco supra citato absolute neget, communis tamen sententia est in contrarium: quia ius absolute loquitur de officio clericali, & nullibi restringit sermonem ad clericum ordinatum in sacris: ut patet ex cap. *Is qui*, & c. *litur.* fit ideo in rigore iuris hæc sententia probabilior est; quamuis in praxi secundum communem consuetudinem Ecclesie vix locum habeat ut supra dixi.

Rursus interrogari hic potest, an clericus violans hoc modo interdictum personale incurrat alias poenas suspensionis, & priuationis vocis actiue, & passiuæ, quas diximus incurri per transgressionem & violationem interdicti localis: nam in dict. ca. *Is cui*, illæ non continentur. Nihilominus auctores communiter videntur, illas intelligere indifferenter ut

Fr. Suarez tom. 5.

Bbb 2

videre

25.
Incurritur
dicta irregu-
laritas quæ
uis inter-
dicti per-
sonalis non su-
erit ob pro-
priam cul-
pam.

26.

Couarr.

27.

Nauar.
Soto.

28.

CONVAT.
Soto.
NAUARR.

videre licet in Couarruua dict. §. num. 1. & 2. Soto A
dict. conclus. 5. Nauarro c. 25. n. 9. & 94. quæ senten-
tia vera videtur propter rationem supra tactam.
quod obligatio huius censuræ eadem est compara-
ta ad personam, quæ per illam ligatur siue ligetur in
ordine ad vnum locum, siue ad omnia. Excipio tam-
en illas pœnas excommunicationis, quæ in Cle-
ment. 2. & de Sent. excom. feruntur contra quos-
dam religiosos violantes interdictum: quia illæ so-
lum habent locum in interdicto generali loci, de
quo iura illa in specie loquuntur, & ad eius propriâ
& specialem rationem respiciunt, nimirum ad vi-
tandum commune scandalum, aut ne illa censura
contemnatur, aut minus timeatur: & ideo non cê-
seo excommunicationem illam esse extendendam
ad interdicta personalia, in quibus ratio illa locum
non habet.

29. Tandem inquiri potest, an incurrant hanc irre-
gularitatem clerici celebrantes coram aliis perso-
naliter interdictis, esto ipsi interdicti non sint: iam
enim supra vidimus etiam hoc modo grauius pec-
care posse contra personale interdictum, & ideo
pœnam etiam huius delicti explicare oportet. Di-
cendum ergo est, hunc non fieri irregularem, quia
talis irregularitas non est in iure expressa. Nam di-
ctum cap. Is cui, loquitur de celebrante, cum ipse in-
terdictus sit: nō vero de celebrante corā persona in-
terdicta, cum ipso interdictus non sit. Imo in capit.
Is cui, eod. tit. dicitur non fieri irregularem eum, qui
coram excommunicato celebrat: quia non est ex-
pressum in iure: ergo à fortiori idem dicendū est de
illo, qui celebrat coram interdicto. In cap. autem E-
piscoporum de Privilegiis in 6. specialiter prohibetur,
ne aliquis interdictos ad diuina officia admittat, &
contra eos, qui hoc violat, feritur specialis pœna in-
terdicti ab ingressu Ecclesiæ. Aduertit autem Na-
uarrus c. 25. n. 94. & c. 27. n. 157. illam legem & pœ-
nam non esse generalem ad omnes personas, sed ta-
tum ad exemptas à iurisdictione ordinaria: nam hic
est communis sensus illius cā. expositorem ibi & a-
liorum Doctorum, quos ipse citat: & est textui con-
sentaneus, vt patet ex illis verbis, *Quantumcunque
exemptionis, seu libertatis Sedi Apostolicæ privilegium com-
munitis, & ex intentione & occasione illius legis: nam
Episcoporum querelæ non erant de sibi subiectis,
quos ipsi poterant coercere, sed de exemptis, in quos
non habebant potestatem: & ideo contra illos spe-
cialiter illa pœna lata est, quæ nō est extendenda, iux-
ta principia iuris: neque inuenio aliam pœnam in
ipso iure latam propter hoc delictum.*

Ca Episco-
porum, de
Privilegiis
in 6.
expositur.
NAUARR.

SECTIO V.

*Virum laici peccent mortaliter violando interdictum,
& quam pœnam incurrant.*

I.
Quorundā
sententia
Caietanæ.

Quod hæc transgressio sit saltem venia-
le peccatum in laicis, omnes pro com-
perto supponunt, vt videbimus. Multi
aut negant esse mortale, nam Caieta-
nus verbo *Interdicti violatio*, dicit vio-
lationem interdicti esse propriam clericorum: imo
etiam ait, clericos ipsos non violare interdictum,
nisi exercendo aliquem actum ordinis, sed hoc po-
sterius plane falsum est, alias religiosi non ordinati,
& moniales non violarent interdictum publice ce-
lebrando, seu canendo diuinum officium: quod fal-
sum esse constat ex dictis. Illud vero prius admittit
Nauarrus cap. 27. num. 187. saltem quoad interdictū
locale, & cum quibusdam limitationibus infra de-
clarandis. Et idem fere tenet Soto dist. 22. q. 3. articul.
1. conclus. 6. Vnde in sententia horum auctorum laici
sine dolo aut violentia, vel cooperatione cum cleri-
cis, audiendo sacrum, vel diuina officia non peccant
saltem mortaliter.

NAUARR.

Soto.

Nihilominus dico primo, Laici ex suo genere
grauiter peccant violando personale interdictum, non
solum speciale, sed etiam generale. Ita tenent
Panorm. & alii, cap. vltim. de Excessib. Soto supra
dicit esse fere certum: idemque admittit Nauarr. Et
probat, quia interdictum personale est censura
Ecclesiastica directe imposita ipsi personæ: ergo
quod illa persona sit clericus vel laicus, non impe-
dit, quominus illa cēsurā inducat totam obligatio-
nem, quam Ecclesiæ per absolutam prohibitionem
imponere potest, iuxta materiæ qualitatem seu ca-
pacitatem; sed hæc materia grauis est, cum ad com-
municationem rerum diuinarum spectet: ergo pro-
hibitio directe imposita personæ sicut fit per in-
terdictum personale, in tali materia obligat ex suo ge-
nere ad mortale. Et confirmatur à simili de excom-
municatione, quæ laicos etiam obligat sub mortali
ad non audienda diuina: quia includit & directe
imponit hanc prohibitionem: ergo idem faciet in-
terdictum personale: nam, licet excommunicatio
quoad alia sit grauior censura; tamen quoad hoc
non excedit: imo interdictum in hoc superat, quod
specialius & formalius est ad hunc effectum institu-
tum. Et potest hoc amplius vtgerenam excommu-
nicatio non solum excommunicatum ipsum: sed
etiam alios obligat sub mortali, ne in diuinis cum
excommunicato communicent propter materiæ
grauitatem: ergo multo magis obligabit hæc censu-
ra eum, qui directe illa ligatur, circa eandem mate-
riam sub eadem grauitate.

Et hæc rationes conuincunt non solum de inter-
dicto personali speciali, sed etiam de generali. Tum
quia vtrumque continet prohibitionem directe
impositam ipsi personæ singularibus iuxta cap. Si
sententia, de Sentent. excomm. in 6. tum etiam,
quia prohibitio, quæ imponitur ceteris fidelibus
non communicandi in diuinis cum excommunica-
to, sitis generalis est, & sine culpa ipsorum fidelium
eis imposita: & nihilominus obligat sub mortali,
quia est prohibitio iusta, & communi bono neces-
saria, & in graui materia, sed hæc omnia efficacia
locum habent in interdicto generali personali, ergo.
Quare quoad hanc assertionem non inuenio proba-
bilitatem in contraria sententia. Solum oportet
recte explicare, per quas actiones violatur hoc inter-
dictum à laico: solum enim violatur recipiendo, vel
agendo aliquid per interdictum prohibitum, vt su-
pra explicatum est: & iuxta qualitatem actionis, vel
receptionis erit grauitas culpa.

Dico secundo, Laici etiam peccant grauius ex
genere suo violando interdictum locale, non solum
speciale, sed etiam generale. Ita tenent Innocentius,
Hostiensis, & alii, quos refert Syluester *Interdictum*,
9. q. 7. & quamuis ipse limitet ad casum, quando hoc
fit ex contemptu: talem limitationem non censeo
admittendam, nisi per contemptum intelligat vol-
untatem audiendi diuina non obstante interdicto
ex certa sciētia, seu absq. ignorantia probabili. Pro-
batur autem primo, quia etiam per interdictum lo-
cale directe prohibentur laici, ne in loco interdicto
diuinis interfint: ergo violando hoc præceptum ex
genere suo peccat mortaliter. Consequentia probatur
eisdem rationibus, quia materia est grauis, &
præceptum Ecclesiasticum est absolutum, & illi
proportionatum. Et auctores contrariæ sententiæ
vim huius illationis vidisse & nō negasse videntur:
& non ideo in antecedente contrarium fundamen-
tum posuerunt, scilicet, prohibitionē interdicti lo-
calis non dirigat laicos, sed tantum ad clericos, vt
illi locum custodiant. Probat ergo antecedens ex
iure: nam sæpe in illo dicitur aut certe supponitur
non licere laicis interesse diuinis in loco interdicto:
est igitur hoc illis prohibitum, quia cum non sit per
se malum, non potest fieri illicitum nisi ex prohibi-
tione. Antecedens patet ex cap. Si sententia, de Sent.
ex-